

Vergaderjaar 2005–2006

30 096

Wijziging van de Gemeentewet in verband met het afschaffen van het gebruikersdeel van de onroerendzaakbelasting (OZB) op woningen en het maximeren van de resterende OZB-tarieven (Afschaffing gebruikersdeel OZB op woningen)

C

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 29 november 2005

De regering heeft met belangstelling kennis genomen van het voorlopig verslag op het voorstel tot wijziging van de Gemeentewet in verband met het afschaffen van het gebruikersdeel op woningen. De gestelde vragen worden als volgt beantwoord.

De fractieleden van het CDA nodigen de regering uit het voorliggende wetsvoorstel te duiden tegen de achtergrond van de historische rechtsgronden en functies van de OZB. Deze leden vragen de regering ook om in het licht van de uitkomsten van de discussie in de Tweede Kamer de doelen van het wetsvoorstel nogmaals toe te lichten. Ook de PvdA-fractie vraagt, in andere bewoordingen, naar de argumentatie en doelstellingen van het wetsvoorstel.

De regering onderschrijft de functies van een lokaal belastinggebied voor gemeenten. In de nota naar aanleiding van het verslag aan de Tweede Kamer is aangegeven dat in de vigerende financiële verhouding vooral de bufferfunctie van het eigen inkomstengebied van gemeenten relevant is. Daarvoor is geen groot belastinggebied nodig, maar past een bescheiden omvang. De mogelijkheden voor gemeenten om eigen inkomsten te blijven genereren blijft gewaarborgd. Na de afschaffing resteert er naar omvang en samenstelling nog een toereikend eigen belastinggebied om aan die functie van het belastinggebied recht te blijven doen.

In de nota naar aanleiding van het verslag aan de Tweede Kamer is aangegeven dat voor de regering leidend is dat de OZB, en vooral de heffing op de gebruikers van woningen, een belasting is die de afgelopen jaren een steeds groter beslag is gaan leggen op de huishoudens, terwijl er onvoldoende zichtbare samenhang is met het lokale voorzieningenniveau. Dit gebrek aan inzicht is één van de drijfveren voor de afschaffing. Hierbij hoort de kanttekening dat het kunnen aanbieden van een bepaald (voor alle gemeenten gelijk) voorzieningenniveau door gemeenten aan haar ingezetenen niet wordt aangetast. De afweging tussen besteding van maatschappelijke gelden en voorzieningenniveau is onafhankelijk van degene die de financiële middelen genereert. Ook de algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt gedekt door belastingen en dus opgebracht door de Nederlandse samenleving.

De integrale besluitvorming over het voorzieningenniveau in een

gemeente en de financiering daarvan blijft integraal plaatsvinden in de lokale democratie. Ook de verantwoording daarover is gewaarborgd en gaat verder dan alleen verantwoording over het belastinggebied.

De tweede drijfveer is de bijdrage in de lastenverlichting van burgers voor 2006 en daarmee het op orde houden van de koopkracht van burgers. De regering heeft dus gekozen voor een instrument, de OZB gebruikersheffing op woningen, dat aansluit bij de portemonnee van de burger.

De derde drijfveer is de beheersing van de ontwikkeling van lokale lasten en de bescherming van ook belastingplichtige niet-kiesgerechtigden (eigenaren van (niet-) woningen en gebruikers van niet-woningen). Alhoewel in de laatste Monitor Inkomsten uit Lokale Heffingen voor 2005 een gematigde ontwikkeling van de lokale lasten is geconstateerd, is de regering van opvatting dat een systeem van beheersing van lokale lasten onontbeerlijk is. De regering heeft de opvatting dat het niet voldoende is een oordeel uit te spreken over de ontwikkeling van de lokale lasten: er is ook behoefte aan een instrument om op die ontwikkeling vanuit rijkszijde, in het licht van het macro-economisch beleid, loonmatigingsbeleid en koopkrachtbeleid, te kunnen sturen. Een dergelijk systeem is ook in andere landen meer regel dan uitzondering. Ook bij provincies is sprake van maximering van het belastinggebied. Er is ook daar geen sprake van een principiële aantasting van de positie van provincies. Er is geen aanleiding om te veronderstellen dat dat bij gemeenten wel het geval zal zijn.

De regering acht het voeren van lokaal inkomensbeleid door gemeenten ongewenst.

Het CDA vraagt in het bijzonder aandacht voor de «originare positie van gemeenten» in de grondwet, de allocatiefunctie in relatie tot de vergroting van de algemene uitkering en de relatie tussen de maximeringsvoorstellen en de gemeentelijke beleidsvrijheid (oa bij de Wet maatschappelijke ondersteuning).

De positie van gemeenten komt door het voorstel van wet niet onder druk te staan. Van oudsher, zo is in de nota naar aanleiding van het verslag aan de Tweede Kamer toegelicht, is er in de Nederlandse verhoudingen sprake van gemeenten met een grote beleidsvrijheid en een klein belastinggebied. De vrijheid van besteding van maatschappelijke gelden (allocatie) door gemeenten blijft gewaarborgd. Bovendien zijn er andere beleidsdossiers aanwijsbaar waar de bestedingsvrijheid wordt vergroot en het effectief en efficiënt handelen van gemeenten positief wordt beïnvloed. Voorbeelden daarvan zijn de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) en de ambities van de regering om te komen tot een vermindering van het aantal specifieke uitkeringen. De WMO geeft gemeenten meer verantwoordelijkheid en beleidsvrijheid in de besteding van middelen. Het zou naar het oordeel van de regering onjuist zijn om de bekostiging van die taken anders dan via de algemene uitkering te laten geschieden. Vanuit dien hoofde is dus geen verandering in het gemeentelijk belastinggebied nodig. Voorts zijn er voldoende waarborgen om te voorkomen dat de financiële positie van gemeenten wordt aangetast. De ambities in het kader van de stuurgroep Brinkman (afname specifieke uitkeringen en verantwoordingsbureaucratie) dragen bij aan een vergroting van de beleidsvrijheid van gemeenten en een vermindering van de bureaucratie lasten.

Het CDA vraagt de regering in te gaan op de problemen die door de VNG worden gesignaleerd (brief VNG aan de Eerste Kamer, 20 oktober jl) waar het gaat om de compensatie via het Gemeentefonds en de nadelige effecten daarvan voor bepaalde categorieën gemeenten. Terzake hebben deze leden brieven bereikt van verontruste gemeenten. De regering

onderkent dat de compensatieregeling veel vragen heeft opgeroepen bij de gemeenten. De uitgangspunten van de regering zijn echter altijd eenduidig geweest en sluiten aan bij de Financiële-verhoudingswet. De regering hecht er aan om de uitgangspunten nogmaals nader aan te geven. Reeds in de hoofdlijnenbrief (19 december 2003) aan de Tweede Kamer is aangegeven dat gemeenten worden gecompenseerd naar het rekestarief. Het rekestarief is een normatieve uitspraak van de wetgever dat voor dat niveau aan OZB-opbrengsten een gelijk voorzieningenniveau kan worden gerealiseerd. Zo wordt rekening gehouden met de (grote) verschillen in belastingcapaciteit tussen gemeenten als gevolg van de verschillen in de waarde van de onroerende zaken. Het rekestarief is dan ook leidend in de hoogte van de uitkering uit het gemeentefonds. De compensatiewijze naar rekestarief leidt tot herverdeeffecten, maar niet tot verschillen in bestedingsruimte: gemeenten met een lage waarde van onroerende goed raken minder belastingcapaciteit kwijt dan gemeenten met een hoge waarde. De eerste groep heeft dus minder compensatie nodig dan de laatste groep. Deze herverdeeffecten worden in de tijd gemitigeerd door de suppletie-uitkering. Deze uitkering is tijdelijk van aard. De lengte daarvan wordt bepaald door de ontwikkeling van het accres. De VNG stelt hiermee dat «met terugwerkende kracht een impliciet oordeel gegeven wordt over de toelaatbaarheid van de hoogte van het in gemeenten toegepaste tarief». De regering deelt deze stelling niet. De essentie van de Financiële-verhoudingswet uit 1997 is namelijk dat gemeenten zouden moeten convergeren naar het rekestarief. Gemeenten met lage OZB-waarden kregen een hogere algemene uitkering zodat zij hun vaak hoge tarieven konden verlagen, terwijl gemeenten met hoge OZB-waarden een lagere uitkering kregen, zodat verwacht mocht worden dat zij hun in het algemeen lage tarieven zouden verhogen. Er is voor gemeenten boven rekestarief vanuit het beginsel van het derde aspiratieniveau geen reden om meer belastingen te genereren. Voor algemene uitkering en rekestarief kunnen zij een vergelijkbaar voorzieningenniveau realiseren. Het blijven compenseren op het hoge tarief, zoals de VNG dat wenst, zou een doorbreking van het nu geldende gelijkheidsprincipe in de financiële verhouding betekenen. Dat is nu juist niet de bedoeling van het voorstel van wet. Het uitgangspunt van de VNG, het structureel compenseren op basis van feitelijke tarieven, zou immers betekenen dat gemeenten met hoge tarieven een hoge uitkering blijven ontvangen ten laste van de collectiviteit, in plaats van dat deze hoge tarieven betrekking hebben op de eigen belastingplichtigen.

Het beeld dat rijke gemeenten rijker zouden worden en arme gemeenten armer klopt niet. Het uitgangspunt dat ieder gemeente met haar gemeentefondsuitkering en haar OZB-opbrengsten een gelijk voorzieningenniveau kan realiseren blijft juist onverkort in de systematiek van de financiële verhouding van kracht.

Een tweede uitgangspunt van de regering was dat gemeenten zouden worden gecompenseerd voor het ijkjaar 2002. De achtergrond daarvan was om strategisch gedrag van gemeenten te voorkomen. In de loop van dit jaar is besloten om dit uitgangspunt te verlaten. Gemeenten, zoals Wassenaar, die in 2002 nog onder rekestarief zaten en in de afgelopen jaren naar het rekestarief toe aan het convergeren zijn, worden nu gecompenseerd op hun feitelijk tarief voor het jaar 2005.

Een derde uitgangspunt is de inzet van het accres voor de compensatieregeling, zoals ook aangegeven in de hoofdlijnenbrief van 2003. De VNG stelt dat «het benutten van een deel van het jaarlijks accres om herverdeeffecten te mitigeren niet behoort tot de normaal gehanteerde uitvoeringspraktijk». Het is echter niet in strijd met de financiële verhouding. Gebruikelijk is dat overgangsregelingen binnen het

gemeentefonds worden gefinancierd: daar worden geen middelen voor toegevoegd, in dit geval wordt echter € 85 miljoen aan het gemeentefonds toegevoegd. Ook is het gericht inzetten van het accres niet zonder precedent. In overleg met de Tweede Kamer is bijvoorbeeld ook een deel van het accres belegd voor onderwijshuisvesting en in de verdeling van het gemeentefonds als zodanig ook meegenomen. Bovendien verdient het presenteren van de inzet van het accres door gemeenten als een nadeel, enige nuancering. De inzet van het accres voor de compensatieregeling OZB is in 2005 verminderd. In de meicirculaire werd nog rekening gehouden met een gerichte inzet van plusminus € 69 mln. Bij septembercirculaire 2005 is dat nog maar € 36 mln. Gemeenten zijn hierover geïnformeerd en waren dus op de hoogte van de gevolgen voor hun begroting. Er is bovendien sprake van een positieve ontwikkeling van het accres. Na de gerichte besteding voor de suppletie-uitkering is er sprake van een vrije ruimte.

De Tweede Kamer heeft de motie Van Beek aangenomen¹. Deze motie hangt samen met de vraag van het CDA hoe de compensatieregeling op langere termijn (na 2006) zal worden ingericht. De regering heeft in de Tweede Kamer aangegeven dat het nu beschikbare compensatiebedrag vaststaat. Hiermee worden gemeenten meer dan toereikend gecompenseerd. Over de modaliteiten van de verdeling over gemeenten van het compensatiebedrag is overleg mogelijk. De regering heeft de VNG per brief van 19 oktober 2005 uitgenodigd voor een open overleg over mogelijke andere modaliteiten van de verdeling van het compensatiebedrag na 2006. De VNG is recent op dat aanbod ingegaan. Het overleg wordt binnenkort opgestart.

Het CDA vraagt tenslotte of de regering bereid is om een onderzoek uit te voeren naar alternatieve lokale belastinggebieden in relatie tot het belastinggebied van zowel provincies als waterschappen. De regering zal, zoals in het kabinetsstandpunt met betrekking tot het rapport van de commissie Eenhoorn is uiteengezet, nog nader technisch onderzoek plegen naar de opcenten inkomstenbelasting als lokale belastinggrondslag. Zoals ook in de nota naar aanleiding van het verslag is aangegeven en hierboven is betoogd, is er een duidelijke relatie tussen de omvang van het belastinggebied en de uitgangspunten van de bestuurlijke en financiële verhouding: bij een groter belastinggebied past ook meer differentiatie tussen gemeenten in voorzieningencapaciteit (vanuit de functies van dat belastinggebied). Wij zijn voornemens om op deze relatie, die ook in het advies van de ROB/RFV «Autonoom of automatisch?» aan de orde is, nader in te gaan. Bij de besluitvorming over het lokaal belastinggebied, die aan het volgende kabinet is, zal dit aspect immers moeten worden meegenomen. Er is geen aanleiding voor de regering om op korte termijn nader onderzoek te plegen naar de belastinggebieden van provincies en waterschappen.

De leden van de PvdA-fractie vragen voorts of de regering uiteen kan zetten wanneer zij kiest voor centralisatie en wanneer voor decentralisatie. Het maximeren van de resterende OZB-tarieven en maximering van de tariefstijging, zo stellen zij, heeft sterk de geur van centralisatie. De regering heeft hierboven al aangegeven dat het systeem van maximering voortkomt uit de behoefte van de regering om te kunnen sturen op de lastenontwikkeling van burgers en bedrijfsleven, ook waar het de OZB betreft. De angst van de leden van de PvdA-fractie dat Haagse bedilzucht zal toenemen in de financiële verhouding wordt niet door de regering gedeeld.

Het voert de regering te ver om bij dit wetsvoorstel een uitgebreide verhandeling op te voeren over de keuze tussen centraal en decentraal.

¹ Kamerstukken II 2005/06, 30 096, nr. 21.

Dat is van een aantal factoren afhankelijk. Zo speelt een belangrijke rol welke bestuurslaag het best in staat is om bepaalde maatschappelijke vraagstukken effectief en efficiënt van een oplossing te voorzien. In de Code interbestuurlijke verhoudingen is ook aangegeven dat effectiviteit een belangrijk criterium is. Decentraal waar het kan. Centraal kan echter nodig zijn als het resultaat daarmee gediend is. Voor de weging of een taak centraal of decentraal uitgevoerd moet worden is naar de mening van de regering dus geen blauwdruk te geven.

De PvdA vraagt of de regering kan meedelen op welke punten met (de onderdelen van) de adviezen van verschillende instanties is rekening gehouden, waar zij wel geluisterd heeft en waar zij de adviezen van deze deskundigen naast zich heeft neergelegd. In de nota naar aanleiding van het verslag aan de Tweede Kamer is ingegaan op de wijze waarop de regering is omgegaan met de adviezen van de Raad van State, de Raad van Europa en de Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv). Het spreekt voor zich dat de regering deze adviezen zorgvuldig heeft gelezen en gewogen, alvorens daarover te besluiten. Op het advies van de Raad van State zijn wij in de memorie van toelichting ingegaan, op het commentaar van de Raad van Europa zijn wij in de memorie van toelichting, de nota naar aanleiding van het verslag en in deze reactie ingegaan. De uitgangspunten en aannames van de Rfv zijn in hun advies andere dan die van de regering. Dat de adviezen dan ook anders zijn ten op zichte van de overwegingen van de regering spreekt dan voor zich. De regering heeft in het kabinetsstandpunt over de commissie Eenhoorn en het Tweede Kamerdebat over dit wetsvoorstel wel aangegeven dat de samenstelling van het eigen belastinggebied op de agenda blijft staan. In eerste instantie door het verder uitwerken van de (technische) vraagstukken bij de opcenten op de inkomstenbelasting. Door de commissie Eenhoorn aangegeven als een reëel alternatief, na afschaffing van de totale OZB.

De leden van de fractie van de PvdA vragen naar de consequentie van mogelijke strijdigheid van de afschaffing OZB met artikel 9 paragraaf 3 van het Handvest voor de lokale autonomie. Artikel 9 paragraaf 3 van het Handvest bepaalt dat een gedeelte van de financiële middelen van de lokale autoriteiten afkomstig moet zijn van lokale belastingen en heffingen ten aanzien waarvan zij, binnen de grenzen van de wet, de bevoegdheid hebben het tarief te bepalen. Hierbij is het geoorloofd dat centrale of regionale wetgeving beperkingen stelt aan de bevoegdheid van lokale overheden tot het heffen van belastingen, mits dit niet het effectieve functioneren van het proces van lokale verantwoordelijkheid verhindert¹. In artikel 9 paragraaf 1 en 3 van het Handvest zijn geen regels zijn opgenomen over de omvang van het eigen belastinggebied van de gemeenten. De regering heeft in de nota naar aanleiding van het verslag reeds aangegeven dat er, naar opvatting van de regering, geen sprake is van strijdigheid met het Handvest². De regering is van mening dat ook in 2006 een in omvang en samenstelling toereikend eigen belastinggebied voor gemeenten resteert. Na de afschaffing van het gebruikersdeel OZB zal het eigen belastinggebied (belastingen en heffingen) ongeveer 14% bedragen³. Afschaffing van het gebruikersdeel OZB verkleint derhalve het eigen belastinggebied van de gemeenten niet zodanig dat daardoor niet langer kan worden gesproken van een eigen belastinggebied. De regering is voorts op de hoogte van het feit dat de VNG, na behandeling in de Eerste Kamer, een gerechtelijke procedure tegen de staat overweegt.

De PvdA vraagt naar de voortgang rond de voorstellen van de commissie Eenhoorn en of de regering wel kordaat handelt. In het standpunt van de regering op de voorstellen van de commissie Eenhoorn heeft de regering aangegeven dat het voorstel om het belastinggebied aanzienlijk uit te

¹ Explanatory report on the European Charter of Local Self-Government, onder C (toelichting inzake artikel 9).

² Kamerstukken II, 2004–2005, 30 096 nr. 8.

³ Zie ook paragraaf 1.3 en 1.4 van de nota naar aanleiding van verslag aan de Tweede Kamer.

breiden een belangwekkend voorstel is. De regering zal echter niet overgaan tot invoering van de opcenten op de IB/LB. Dit gaat namelijk verder dan het Hoofdlijnenakkoord. Daar is alleen sprake van de afschaffing gebruikersheffing OZB op woningen. De regering heeft altijd de lijn gehanteerd dat er sprake is van twee afzonderlijke trajecten: enerzijds afschaffing OZB en anderzijds Eenhoorn. De regering handelt kordaat door het volgende kabinet in staat te stellen om daar in samenhang met de bestuurlijke verhouding, keuzes in te maken.

De regering acht het echter niet zuiver om dat debat, een mogelijke »revolutie« in de bestuurlijke verhoudingen, nu in de marges van dit wetsvoorstel te voeren. Zowel het Rijk als de gemeenten dienen de consequenties in volle omvang te overzien. Immers, er zullen meer verschillen in voorzieningen ontstaan als gevolg van verschillen in belastingcapaciteit. De regering gaat de discussie over de omvang en samenstelling van het eigen belastinggebied dus niet uit de weg, maar benadrukt dat de discussie gevoerd moeten worden op basis van nadere informatie over technische vragen maar vooral ook bestuurlijke vraagstukken, zoals ook geagendeerd door het advies van de Rob en de Rfv: «Autonoom of automaat?».

De PvdA vraagt om inzicht in de ontwikkelingen rond de compensatie in 2007 en later. In antwoord op de vraag van het CDA is aangegeven hoe de huidige stand van zaken is ten aanzien van het gesprek met de VNG over compensatieregeling na 2006. De PvdA vraagt aanvullend of de nadere uitwerking van de compensatieregeling 2006 ook zonder de VNG mogelijk is. Uiteraard is dat mogelijk, maar niet nodig. De regering is van opvatting dat de bestaande uitgangspunten in de compensatieregeling ook na 2006 werkbaar zijn. Indien de gemeenten en namens hen de VNG andere modaliteiten beter vinden, dan is de regering ten volle bereid om dat gesprek aan te gaan.

De PvdA vraagt voorts naar de verhouding met de VNG en of de afschaffing niet strijdig is met de Code interbestuurlijke verhoudingen. Het voorstel van wet is niet strijdig met de Code. De Code is gericht op elkaar tijdig informeren en op het proces. Het is waar dat de VNG en de regering fundamenteel van mening verschillen ten aanzien van het voorliggende voorstel van wet. De regering constateert echter dat het gesprek met de VNG op belangrijke beleidsmatige dossiers gevoerd kan worden.

De regering acht verder het voeren van lokaal inkomensbeleid door gemeenten als ongewenst. Het doorkruist namelijk het sociaal-economisch beleid van de rijksoverheid. De ontwikkeling van de lokale lastendruk kan consequenties hebben voor het klimaat om lonen te matigen en daardoor invloed hebben op de concurrentiepositie. Werkgevers- en werknemersorganisaties hebben er, zoals in de memorie van toelichting uiteen is gezet, in dit verband op gewezen dat het draagvlak voor een gematigde loonontwikkeling erodeert wanneer niet tegelijkertijd ook de ontwikkeling van de lokale lasten wordt gematigd. Om die reden stellen veel landen een maximum aan lokale belastingen en de ontwikkeling van lokale lasten. De leden van de fractie van de SP vragen hier naar.

Over de hele linie betekent het afschaffen van het gebruikersdeel OZB op woningen een gemiddeld inkomenseffect van 1/2%-punt. Er is echter veel spreiding tussen huishoudens zoals reeds in de memorie van toelichting op pagina 11 is uiteengezet. De feitelijke effecten voor de laagste inkomenscategorieën zijn de volgende. Voorzover er geen sprake is van kwijtschelding is het gemiddelde voordeel van het vervallen van de OZB-gebruikersheffing \pm 1 procent op minimumniveau. Voor de

huishoudens die voor kwijtschelding in aanmerking komen wordt er niet geprofiteerd van de afschaffing van het gebruikersdeel OZB op woningen, doordat zij al het voordeel ervaren van het niet hoeven betalen van het gebruikersdeel OZB.

De regering ziet dan ook geen aanleiding voor extra ondersteunende maatregelen. Dit in antwoord op vragen van de leden van de fractie van de PvdA en het lid van de OSF. Tot slot daalt voor huishoudens die voorheen kwijtschelding van de OZB kregen – omdat zij inkomen hadden uit een uitkering op minimumniveau – de armoedeval. Deze huishoudens moesten namelijk OZB gaan betalen wanneer zij een baan accepteerden vanaf 100% WML (werkloosheidsval). Dit in antwoord op vragen van de leden van de fractie van Groen Links.

Op de vraag van de leden van de fractie van de PvdA of iemand met een huis met een waarde van 800 000 euro er grosso modo € 800 op vooruit gaat en iemand die in een huis woont van 100 000 euro, € 100, kan de regering antwoorden dat het per gemeente verschilt wat het voordeel is van de afschaffing van het gebruikersdeel OZB op woningen. Per gemeente wordt namelijk de hoogte van het tarief bepaald. Daarnaast verschillen de waarden van woningen tussen gemeenten.

De PvdA vraagt of gemeenten met veel goedkope woningen er bij afschaffing van het gebruikersdeel OZB er structureel op achteruit gaan. Dat is niet het geval. Gemeenten zullen uiteindelijk op het rekentarieef worden gecompenseerd, in lijn met de Financiële-verhoudingswet.

De tariefdifferentiatie is in het voorstel van wet losgelaten. Gemeenten onder de drempeltarieven zijn vrij in de vaststelling van hun tarieven. Voor gemeenten boven drempeltarieven geldt dat de verhouding tussen tarieven voor niet-woningen eigenaren en gebruikers impliciet blijft bestaan. De maximale stijging van de tarieven is gekoppeld aan de gehanteerde tarieven in 2005.

De leden van de PvdA-fractie vragen of de inkomstenderving ten gevolge van amendement De Pater 25 tot 30 miljoen is. Het amendement De Pater leidt inderdaad tot een inkomstenderving voor gemeenten. Gemeenten zullen voor deze inkomstenderving worden gecompenseerd. Aangezien in de huidige praktijk van waardebepaling van onroerende zaken het woningdeel van niet-woningen niet wordt uitgesplitst indien het woningdeel minder dan 30% van het totale object bedraagt, kan op dit moment nog geen uitsluitel worden gegeven over de hoogte van de te compenseren inkomstenderving. De komende tijd zal de hoogte van de inkomstenderving en de wijze waarop deze budgettair kan worden verwerkt nader worden bezien. Ook de compensatieregeling kan daarop worden aangepast.

De PvdA-fractie vraagt tenslotte naar het tijdstip van behandeling van het wetsvoorstel in relatie tot de besluitvorming in de gemeenten over de belastingverordening en de procedure rond het aanvragen en verlenen van ontheffing van de maximaal toegestane tarieven. In de nota naar aanleiding van het verslag aan de Tweede Kamer (paragraaf 1.1) is daar ook al op ingegaan. De regering verwacht niet dat gemeenten massaal van de ontheffingsregeling gebruik maken. De compensatieregeling is toereikend en de maximumtarieven zijn dusdanig hoog vastgesteld dat gemeenten in beginsel hun begroting sluitend moeten kunnen krijgen. De regering volgt de ontwikkelingen uiteraard wel, om indien nodig op een later moment nadere regelgeving op te stellen ten aanzien van het verlenen van de ontheffing door de provincies. Bij het belastingplan 2006 heeft de regering ook nog een nota van wijziging ingediend, die het thans

voorliggende wetsvoorstel zodanig wijzigt dat ook een dit najaar al verleende ontheffing rechtsgeldig is.

De leden van de VVD-fractie roepen de regering op te streven naar algehele afschaffing van de OZB. De regering onderkent die wens, maar vanuit budgettaire overwegingen als ook de implementatietermijn van mogelijk alternatieve lokale belastingen is realisatie daarvan binnen de huidige kabinetsperiode niet haalbaar.

De VVD vraagt om een reactie, op onderdelen, op de brief van de VNG aan de Eerste Kamer (van 20 oktober 2005). Het betreft de onderdelen in de brief: maximering, herindelingsgemeenten, de WOZ, amendement De Pater en de paragraaf «tot slot». Deze passages in de brief geven aanleiding om de volgende opmerkingen te plaatsen. De VNG stelt dat herindelingsgemeenten in onzekerheid verkeren over de juridische status van de door hen verhoogde tarieven. In komende wetsvoorstellen terzake herindelingen zal worden opgenomen dat herindelingsgemeenten kunnen uitgaan van het hoogste tarief.

Op de onderdelen maximering en het amendement De Pater ziet de regering geen aanleiding om aanvullende opmerkingen te plaatsen. Beide onderwerpen zijn in dit stuk, dan wel eerder in de nota naar aanleiding van het verslag aan de Tweede Kamer gemarkeerd.

In de slotpassage van de brief van de VNG geeft de VNG aan dat het wetsvoorstel onaanvaardbaar is. De regering deelt die opvatting niet. Het voorstel van wet is een essentiële bouwsteen voor het behoud van koopkracht van burgers en de beheersing van lasten.

De leden van de VVD-fractie vragen aanvullend nog of er geen sprake is van ongelijke behandeling terzake onroerende zaken, die voor minder dan 70 procent voor woondoeleinden worden gebruikt en aan belastingheffing zijn onderworpen. De regering zal aan dit punt nog nader aandacht besteden.

Indien inderdaad sprake is van ongelijke behandeling zal de regering dit in 2006 meenemen bij de wet WOZ.

De regering heeft kennis genomen van het voornemen van de gemeente Doetinchem om, op initiatief van de VNG, een procedure tegen de staat te starten indien de Eerste Kamer dit wetsvoorstel heeft aangenomen. De regering ziet een dergelijke procedure met vertrouwen tegemoet.

De vragen van de SP-fractie over de gerechtelijke procedure van de VNG, over een mogelijk alternatief lokaal belastinggebied en over de lokale autonomie zijn hierboven naar aanleiding van de vragen van de andere fracties al van een antwoord voorzien. Aanvullend daarop kan worden aangegeven dat er geen sprake van is «dat gemeentebesturen in toenemende mate verantwoording moeten afleggen aan de rijks-overheid». Integendeel, de regering stelt zich op het standpunt dat verantwoording van gemeentebesturen moet plaats vinden in de lokale democratie. Over de besteding van de algemene uitkering vindt geen verantwoording naar het rijk plaats, in het kader van de uitvoering van de voorstellen van de commissie Brinkman wordt met name aan een significante reductie van de verantwoordingslast bij gemeenten en provincies voor de resterende specifieke uitkeringen gewerkt. Het gevaar van een «wensendemocratie» onderschrijft de regering niet. De regering onderkent dat gemeenten in Nederland in vergelijking met andere Europese landen een klein belastinggebied hebben. De regering heeft hier echter ook in de Tweede Kamerbehandeling en in de nota naar aanleiding van het verslag aan de Tweede Kamer nuanceringen bij gemaakt. Het

eigen inkomstengebied van gemeenten is niet de enige indicator voor de verantwoordelijkheid van gemeenten om efficiënt en effectief op te treden in maatschappelijke vraagstukken. Hiernaast wordt de verkleining van het lokale belastinggebied gecompenseerd door een even grote verhoging van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. De gemeenten kunnen zelfstandig beslissen over de besteding van dit budget. Gemeenten hebben dan ook per saldo dezelfde bestedingsruimte.

De SP vraagt aandacht voor de ontwikkelingen in andere landen (Groot-Brittannië, Noorwegen en Italië), als ook voor de relatie tussen lokale politiek en lokale belastingen. De ontwikkelingen in deze landen zijn de regering bekend. De regering spreekt geen oordeel uit over de ontwikkelingen in deze landen. Het ligt echter niet in de rede om een zo simpele causale relatie te leggen bij de vrij breed in West-Europa optredende spanningen in de relatie burger-bestuur. De regering heeft aangegeven dat de lokale democratie geen schade ondervindt van het voorstel van wet. De regering is van opvatting dat de betrokkenheid van burgers vooral positief beïnvloed wordt door het voeren van een efficiënt en effectief beleid en een duidelijke verantwoording daarover door gemeenten. De betrokkenheid van burgers uit zich in de huidige situatie vooral door de irritatie van burgers over de OZB. Burgers verkrijgen onvoldoende inzicht in de relatie tussen de OZB en het voorzieningenniveau. De regering heeft ook aangegeven dat zij het volgende kabinet in staat zal stellen om nadere keuzes te maken in de samenstelling en omvang van het eigen inkomstengebied van gemeenten. In dat kader zal ook nadere kennis worden genomen van ontwikkelingen in andere landen.

De SP vraagt of de regering het eens is met het beeld dat de OZB in sommige gemeenten wordt gebruikt om tekorten als gevolg van de uitvoering van rijksbeleid op te vangen, of zij de zorg deelt dat de voorstellen de mogelijkheden voor het leveren van bestuurlijk maatwerk door gemeenten beperken en of gemeenten nu snel naar de ondergrens zullen toegroeien.

De regering volgt de ontwikkeling van de lokale lasten jaarlijks in de Monitor Inkomsten uit Lokale Heffingen. Naast de kwantitatieve informatie bestaat ook steeds beter zicht op de achtergronden van de ontwikkeling van tarieven. Dat beeld wordt de komende jaren nog wel verder gecomplementeerd.

Er is geen sprake van afwenteling van tekorten op gemeenten als gevolg van uitvoering van rijksbeleid. De regering deelt niet de zorg dat door de voorstellen de mogelijkheid voor het leveren van maatwerk door gemeenten wordt beperkt. De financiële positie van gemeenten is toereikend om taken te kunnen vervullen. Het is een vanzelfsprekend gevolg van het bestaan van meerdere bestuurslagen dat er verschil van opvatting kan zijn over wat toereikend is. In de nota naar aanleiding van het verslag aan de Tweede Kamer hebben wij uiteengezet dat kenmerk van het derde aspiratieniveau is dat de financiële verhouding zo is ingericht dat daarbij zo min mogelijk verschil in voorzieningencapaciteit is. Dat impliceert financiële kaders, en daarmee een bescheiden eigen belastinggebied én een verfijnd verdeelsysteem met een grote algemene uitkering. Het systeem van de financiële verhouding kent voorts voldoende waarborgen. Naast preventief toezicht en artikel 12 van de Financiële-verhoudingswet is de in dit wetsvoorstel opgenomen ontheffingsmogelijkheid een nieuwe waarborg.

Gemeenten die onder drempeltarieven zitten zijn tot aan dat drempeltarief vrij in de ontwikkeling van hun tarieven. Het toegroeien naar drempeltarieven is dus toegestaan, dit in lijn met de Financiële-verhoudingswet. De hoogte van de drempeltarieven sluit immers aan bij de rekentarieven, waarvan de strekking is dat gemeenten daarmee een gelijk voorzieningenniveau kunnen realiseren.

De leden van de SP-fractie hebben verschillende vragen over de compensatieregeling. De regering garandeert dat gemeenten er in 2006 en in daarop volgende jaren niet op achteruitgaan ten opzichte van de inkomsten die zij in 2005 genereren. Dat geldt ook voor gemeenten met relatief veel goedkope huizen en relatief veel inwoners met een laag inkomen. De regering heeft al volledige duidelijkheid gegeven over de beoogde compensatie na 2006 en de meerjarenraming, uiteraard onder voorbehoud van de besluitvorming over de rijksbegroting. Het nu beschikbare compensatiebedrag van € 1 062 mln is leidend. De regering staat, zoals eerder aangegeven, open in het gesprek over mogelijke andere modaliteiten in de verdeling van het compensatiebedrag. De ontwikkeling van de reservepositie van gemeenten wordt jaarlijks gevolgd en gepresenteerd in de gemeentefonds-begroting. Die ontwikkeling is tot op heden positief. De regering deelt de ongerustheid van de SP-fractie niet.

De leden van de fractie van de SP vragen naar de beweegredenen van de regering om te kiezen voor deze vorm van lastenverlichting. Tevens hebben deze leden enkele aanvullende vragen gesteld over de argumenten tot afschaffing van de OZB. De regering heeft al aangegeven dat de keuze voortkomt uit meerdere argumenten: lastenbeheersing, lastenverlichting en irritatie van burgers.

De afschaffing van het gebruikersdeel OZB op woningen is vastgelegd in het Hoofdlijnenakkoord. De afschaffing dient voorts gezien te worden als onderdeel van een totaal lastenpakket. De regering vindt het totaalbeeld aan lasten en koopkracht voor 2006 acceptabel en verantwoord. Voor alle huurders van woningen geldt dat zij in 2006 niet meer worden aangeslagen voor de OZB. De regering heeft geen uitgebreid onderzoek gedaan naar de irritatie van burgers ten aanzien van de OZB. Wel is er sprake van vele uitingen, via onder andere brieven van burgers, aan het adres van de regering. De kern van die uitingen is dat burgers onvoldoende zicht hebben en krijgen tussen de OZB en het voorzieningenniveau en de stijgingen van tarieven die gemeenten de afgelopen jaren hebben doorgevoerd. Er zijn geen burgerbrieven binnengekomen die aandringen op het in stand houden van de OZB.

De leden van de fractie van de SP stellen, evenals de leden van de fractie van Groen Links, SGP en CU, vragen over het beheersen van lokale lasten. Uit de Monitor Inkomsten uit Lokale Heffingen 2005 blijkt dat de opbrengsten uit de vijf belangrijkste lokale heffingen de afgelopen tien jaar gemiddeld tussen de 5,5 en 8,3% zijn gestegen. Uit de laatste Monitor blijkt een (bruto) stijging van 4,2% bij de vijf belangrijkste lokale heffingen. De regering beschouwt deze opbrengstenstijging in vergelijking met voorgaande jaren als gematigd en een stap in de richting met betrekking tot de beheersing van lokale lasten. Daarbij beïnvloedt de regering de beheersbaarheid van de lokale lasten door in onderhavig wetsvoorstel de drie overige OZB tarieven te maximeren en het feit dat op dit moment voor de afvalstoffenheffing/reinigingsrechten en de rioolrechten reeds maximale kostendekkendheid geldt.

De leden van de fractie van GroenLinks vragen aanvullend op eerdere vragen over de argumentatie voor dit voorstel of de regering het gevaar ziet van precedentwerking. Het argument irritatie kan naar hun oordeel voor vele andere belastingen opgaan. De regering ziet dit gevaar niet. De regering heeft ook geen aanvullende voorstellen terzake gedaan. Zowel huurders als eigenaars komen met het gebruikersdeel in aanraking. Daarmee is het afschaffen van het OZB gebruikersdeel het meest geëigende middel tot verlaging van de lokale lasten.

De regering heeft geen actuele informatie over hoe in andere landen de verdeling op gemeentelijk niveau tussen belastingen en overgedragen middelen is. Wel is bekend dat in Europa een gevarieerd beeld van is. Een belangrijke indicator voor de regering is echter de mogelijkheid van vrije besteding van middelen door lokale overheden. In Nederland is dat aanzienlijk, gegeven de algemene uitkering en lokale belastingen.

De fractie van GroenLinks vraagt naar de mogelijkheden van nieuwe gemeentelijke belastingen en of de regering in deze regeerperiode nog met een voorstel ter zake zal komen. In de antwoorden op de vragen van de fracties van CDA en PvdA is daar al op ingegaan. In reactie op de vragen over de compensatie via het gemeentefonds kan worden aangegeven dat de compensatie via het gemeentefonds structureel is. Er is gekozen voor compensatie via het gemeentefonds. Dat sluit het beste aan bij de systematiek van de financiële verhouding. In het gemeentefonds wordt rekening gehouden met de belastingcapaciteit van gemeenten. Dat gaat niet ten koste van de transparantie. Gemeenten zijn en worden ingelicht over de compensatieregeling.

In de nota naar aanleiding van het verslag is vermeld dat gebruikers van onroerende zaken een WOZ-beschikking zullen blijven krijgen omdat de regering van plan is de WOZ-waarde te gaan gebruiken bij het huurbeleid (Kamerstukken II 2004/05, 30 096, nr. 8, blz. 23). Daardoor kunnen huurders er in de toekomst belang bij hebben om in bezwaar en beroep te komen tegen een WOZ-beschikking in het kader van het huurbeleid. In de nota naar aanleiding van het verslag is ten onrechte vermeld dat gemeenten ook in 2006 WOZ-beschikkingen versturen aan de gebruikers van onroerende zaken, te weten de huurders van woningen. De VNG wijst daar op. Ook de leden van de fractie van de VVD vragen hiernaar. Het jaar 2006 is een jaar waarin geen WOZ-beschikking tot vaststelling van de WOZ-waarde wordt genomen, maar waarin de WOZ-beschikking 2005 tot vaststelling van de waarde voor het waarderingstijdvak 2005–2006 tegelijkertijd met de OZB-aanslag bij voor bezwaar vatbare beschikking opnieuw wordt bekendgemaakt (op grond van artikel 29a van de Wet waardering onroerende zaken). Door de voorgestelde afschaffing gebruikersdeel OZB op woningen krijgen gebruikers van woningen geen OZB-aanslag meer. In tegenstelling tot de opmerking in de nota naar aanleiding van het verslag wordt de WOZ-beschikking 2005 dan ook niet in 2006 opnieuw bij voor bezwaar vatbare beschikking bekendgemaakt aan de gebruikers van woningen.

Op basis van een door de VNG uitgevoerde pilot zal worden besloten of in 2007 wordt overgegaan tot jaarlijkse waardering. Indien dat het geval is krijgen gebruikers van onroerende zaken vanaf 2007 jaarlijks een WOZ-beschikking tot vaststelling van de WOZ-waarde.

Het is een misverstand dat de WOZ-waarde in het huurbeleid pas vanaf 2008 van belang zou zijn. Er wordt namelijk voorzien dat reeds per 1 juli 2006 een wijziging plaats vindt van het Besluit huurprijzen woonruimte en het Besluit beheer sociale-huursector waarbij in bepaalde opzichten zal worden aangesloten bij de WOZ-waarde. Zo kunnen in het woningwaarderingstelsel de elementen woonvorm, woonomgeving en hinderlijke situaties worden vervangen door een waardering op basis van de WOZ-waarde. Ook wordt een meer ingrijpende wijziging van het huurbeleid voorzien, waarbij de WOZ-waarde bepaalt of voor een woning huurprijsregulering van toepassing is.

De leden van de fractie van D66 verwachten van de regering een bredere visie op de toekomst van het lokaal bestuur in het algemeen, en op de omvang en inrichting van het financiële perspectief op de lange termijn in het bijzonder. Onlangs heb ik een brief aan de Tweede Kamer gezonden naar aanleiding van het advies van de Rob en de Rfv «Autonoom of automatisch?». In die brief is een aantal actiepunten gemarkeerd voor 2006

die aansluiten op de vraag van D66. De regering zal een dergelijk bredere visie op de bestuurlijke en financiële verhouding daarmee agenderen.

De leden van de D66-fractie vragen de regering te willen reageren op een aantal meer concrete vraagpunten die vanuit de VNG zijn aangedragen. Gemeenten met gemiddeld lagere waarden van onroerende zaken ondervinden geen nadeel van dit wetsvoorstel. Gemeenten die boven rekentarieef zitten worden, net als gemeenten die onder rekentarieef zitten, uiteindelijk gecompenseerd op dat rekentarieef. Dat is in lijn met de Financiële-verhoudingswet. Gemeenten percipiëren dat als een structurele inkomstenvermindering. De regering acht het een gewenste ontwikkeling. In het Periodiek onderhoudsrapport (onderdeel van de gemeentefonds-begroting) is aan de hand van een mesoscan zichtbaar in welk type gemeenten en aan welke beleidsterreinen de opbrengsten van deze hogere tarieven vooral neerslaan. Het gaat daarbij om terreinen met een hoge mate van beleidsvrijheid voor gemeenten. Gemeenten kunnen voor het rekentarieef een gelijk voorzieningenniveau realiseren.

De leden van de D66-fractie veronderstellen terecht dat het gebruik van de afkorting BBP (Bruto Binnenlands Product) in het voorgestelde artikel 220f, derde lid, in strijd is met de aanwijzingen voor de regelgeving (Ar 60), nu die afkorting niet in het wetsvoorstel is toegelicht. Zoals uit de memorie van toelichting blijkt gaat het om de trendmatige groei van het BBP zoals die jaarlijks door het Centraal Planbureau wordt vastgesteld. Met de gemeenten zal daarover jaarlijks gecommuniceerd worden via de Gemeentefondscirculaires. In de praktijk zijn dan ook geen problemen te verwachten over de betekenis van dat begrip.

Bij het belastingplan is nog een nota van wijziging ingediend die regelt dat de ontheffing voor begrotingsjaar 2006 rechtsgeldig is. De regering heeft geen aanwijzingen dat gemeenten massaal ontheffing zullen aanvragen.

De leden van de D66-fractie merken op dat het amendement De Pater als effect heeft een verminderde belastingcapaciteit. Zij vragen zich af wat de gevolgen van deze wijziging zijn met name met betrekking tot de compensatie van gemeenten.

De uitvoering van het amendement De Pater leidt tot een inkomstenderving voor gemeenten. Gemeenten zullen voor deze inkomstenderving worden gecompenseerd. Aangezien in de huidige praktijk van waardebepaling van onroerende zaken het woningdeel van niet-woningen niet wordt uitgesplitst indien het woningdeel minder dan 30% van het totale object bedraagt, kan op dit moment nog geen uitsluitsel worden gegeven over de hoogte van de te compenseren inkomstenderving. De komende tijd zal de hoogte van de inkomstenderving en de wijze waarop deze budgettair kan worden verwerkt nader worden bezien. Ook de compensatieregeling kan daarop worden aangepast.

De leden van de D66-fractie vragen van de regering een positief signaal in de richting van de gemeenten ter zake van een vervangende vorm van lokale belastingheffing. In antwoord op de vragen van de fracties CDA en PvdA is voorzien in dit signaal. Van voorbereiding in de zin van wetgeving kan nog geen sprake zijn. Voor politieke besluitvorming is nader onderzoek en uitwerking van de voorstellen van de commissie Boorsma c.s en commissie Eenhoorn nog noodzakelijk.

De leden van de SGP-fractie alsmede de leden van de CU-fractie stellen een aanvullende vraag over de argumentatie van de regering. Is de mate van irritatie over de onderscheiden gemeentelijke belastingen onderzocht en gemeten?

De regering heeft geen onderzoek verricht naar de onderscheiden gemeentelijke belastingen. In algemene zin kan wel worden aangegeven dat het aspect irritatie ook speelt bij de kleinere gemeentelijke belastingen.

Om onder andere die reden is in het kabinetsstandpunt over de commissie Eenhoorn ook opgenomen dat nader bezien wordt of de toeristenbelasting en forensenbelasting samengevoegd kunnen worden. De leden van beide fracties vragen of de stelling van de VNG juist is dat het effect van het wetsvoorstel zal zijn dat gemeenten financieel nagenoeg geheel van het rijk afhankelijk worden. De regering deelt, zoals ook eerder aangegeven en beargumenteerd, deze stelling niet. Er is, zoals in de nota naar aanleiding van het verslag is toegelicht, geen sprake van een fundamentele ingreep in de bestuurlijke-financiële verhouding.

Ook na de afschaffing van het OZB gebruikersdeel is nog steeds sprake van een in omvang en samenstelling toereikend belastinggebied voor de gemeenten. Na afschaffing van het gebruikersdeel OZB zal dit ongeveer 14% bedragen. Afschaffing van het gebruikersdeel OZB verkleint derhalve het eigen belastinggebied van de gemeenten niet zodanig dat daardoor niet langer kan worden gesproken van een eigen belastinggebied. In het wetsvoorstel is opgenomen dat gemeenten onder drempeltarieven vrij zijn in de tariefstelling. Boven de drempeltarieven geldt een maximale stijging.

Dat geldt ook bij het eigenaarsdeel OZB op woningen.

De constatering van de VNG dat de wettekst, in afwijking van de memorie van toelichting (pag. 14) geen voorziening bevat die het mogelijk maakt om in individuele gemeenten waarin een waardedaling plaatsvindt, de tarieven naar boven aan te passen om toch voldoende inkomsten te behouden is niet terecht. In de verdeling van het gemeentefonds wordt rekening gehouden met de feitelijke waardeontwikkeling in individuele gemeenten.

De leden van de fracties van de SGP en de CU vragen voorts op grond van welke argumenten de regering van oordeel is dat het wetsvoorstel niet in strijd is met het Europees Handvest voor Lokale Autonomie. Ook de fractie van de OSF vraagt hiernaar.

Het Handvest voor de Lokale Autonomie¹ heeft tot doel het beschermen en versterken van de lokale autonomie als belangrijke bijdrage aan de principes van democratie en decentralisatie in Europa.

Artikel 9 van het Handvest betreft de financiële middelen van de lokale autoriteiten. Artikel 9 paragraaf 1 van het Handvest bepaalt dat de lokale autoriteiten, binnen de nationale economische politiek, recht hebben op adequate financiële middelen waarover zij vrijelijk kunnen beschikken. De strekking van artikel 9 paragraaf 1 is te verzekeren dat de lokale autoriteiten de vrijheid hebben de prioriteiten te bepalen voor hun uitgaven. Artikel 9 paragraaf 3 van het Handvest bepaalt dat een gedeelte van de financiële middelen van de lokale autoriteiten afkomstig moet zijn van lokale belastingen en heffingen ten aanzien waarvan zij, binnen de grenzen van de wet, de bevoegdheid hebben het tarief te bepalen. Hierbij is het geoorloofd dat centrale of regionale wetgeving beperkingen stelt aan de bevoegdheid voor lokale overheden tot het heffen van belastingen, mits zulks niet het effectieve functioneren van het proces van lokale verantwoordelijkheid verhindert².

Ten aanzien hiervan merkt de regering op dat in artikel 9 paragraaf 1 en 3 van het Handvest geen regels zijn opgenomen over de omvang van het eigen belastinggebied van de gemeenten. Dit wordt in genoemd rapport ook geconstateerd. Voorts is, zoals ook opgemerkt in de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel, nog steeds sprake van een in omvang en samenstelling toereikend belastinggebied voor de gemeenten. Na de afschaffing van het gebruikersdeel OZB zal dit ongeveer 14% bedragen.

¹ European Charter of Local Self-Government d.d. 15 oktober 1985, goedgekeurd bij wet van 10 oktober 1990, Stb. 546.

² Explanatory report on the European Charter of Local Self-Government, onder C (toelichting inzake artikel 9).

Afschaffing van het gebruikersdeel OZB verkleint derhalve het eigen belastinggebied van de gemeenten niet zodanig dat daardoor niet langer kan worden gesproken van een toereikend eigen belastinggebied. Hiernaast wordt de verkleining van het lokale belastinggebied gecompenseerd door een even grote verhoging van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Deze algemene uitkering uit het gemeentefonds is niet zonder betekenis. Deze uitkering maakt de behoefte van gemeenten om zelf belasting te heffen immers minder groot. De gemeenten kunnen zelfstandig beslissen over de besteding van dit budget. Gemeenten hebben dan ook per saldo dezelfde bestedingsruimte. Overigens ontvangen gemeenten via de normeringsystematiek jaarlijks accres over het compensatiebedrag. Naar de regering meent is ook na de afschaffing van het gebruikersdeel OZB sprake van adequate financiële middelen in de zin van artikel 9 paragraaf 1 van het Handvest. Door de afschaffing van het gebruikersdeel OZB wordt het effectieve functioneren van de lokale autonomie immers niet verhinderd.

Van strijd met artikel 9 paragraaf 3 van het Handvest is derhalve evenmin sprake.

De vragen van de OSF zijn al beantwoord naar aanleiding van soortgelijke vragen van andere fracties. Het belang van realisatie van de voorstellen ligt in het bieden van een lastenverlichting van burgers en de beheersing van de lokale lasten. Dat belang is voor de regering leidend. De overwegingen en argumenten van de gemeenten, de VNG en anderen zijn door de regering op meerdere punten van nuanceringen voorzien en gewogen.

Mede namens de Minister en Staatssecretaris van Financiën,
De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
J. W. Remkes